

ler bestemt reactionair Stemning igjennem Lovudkastet; men min Betænktheds grunder sig paa, at det System, den Tanke, som er opstillet i denne Lov, ikke passer til det øvrige politiske System, som man har begyndt at gennemføre. Der er nemlig en Modsigelse imellem dette Lovudkasts Grundtanke og den Grundtanke, der er i vor Grundlov. Jeg skal, inden jeg gaaer nærmere ind derpaa, blot bemærke, at, naar det er fastsat, at den første Halvdeel vælges af en Femtedeel af de høiest beskattede Beboere, da vilde jeg finde det rigtig, om saaledes f. Ex. kun de fik denne Ret, der idetmindste udredede Halvdelen af de communale Skatter. Jeg troer, at dette vilde være en ikke uvigtig Bestemmelse. Jeg skal dernæst ikke tilbageholde en anden Bemærkning, skøndt jeg er overbevist om, at den vil være meget skydende for ikke faa Medlemmer her i Salen, som ikke let ville glemme den; men jeg er dog nødt, til at komme frem med den. Min Bemærkning eller Anse er den, at man vil kaste Godseieren eller hans Befuldmægtigede ud af Sogneforstanderskaberne (Hør!). Dette anser imidlertid jeg i mange Tilfælde for i høi Grad ubilligt (Hør!). Hvis nemlig Godseieren eier f. Ex. alt Fastegodset i et Sogn, saa har han virkelig en saa stor Interesse i Bestyrelsen af et saadant Sogns Anliggender, at jeg, selv om jeg skulde staae ganske alene, ikke skyer at udtale, at det er ligefrem ubilligt at udelukke ham derfra. Sæt, at man vil opføre f. Ex. en Arbejdsanstalt eller en Skole i et saadant Sogn, saa siger man vel, at det er „Sognet“, der laaner Penge dertil; men paa hvem er det, at i det forudsatte Tilfælde Laanet i Virkeligheden kommer til at hæfte? Det er paa Godseieren's Eiendom, at Laanet kommer til at hæfte (Nei! Nei!). Det er paa hans Eiendom, Laanet kommer til at hæfte (Winther: Staten vil hindre Saadant!). Det er ikke syldsiggende, at man siger, at Staten vil hindre noget Saadant; med samme Røi kunde man sige, at Godseieren alene kunde bestyre Sognets Anliggender, thi Staten vilde nok paasee Landboernes Interesse. I selve den ærede Rigsdagsmands Indsigelse ligger en Anerkjendelse af

Nødvendigheden af at tage dette store og vigtige Hensyn. Jeg finder det altsaa — jeg gjentager det — uretfærdigt og ubilligt, naar Godseieren eier enten det hele eller en forholdsviis stor Deel af Sognet, at han som eneste eller den betydeligste Eier i det hele Sogn skal være udelukket fra Bestyrelsen af Sognets Anliggender. Imod en Bestemmelse om, at han ikke skulde kunne møde ved Befuldmægtiget, skulde jeg imidlertid ikke have noget Væsentligt at erindre. Hovedsagen er imidlertid efter min Mening, at den Grundtanke, der ligger i selve Lovudkastet, staaer i Strid med den Grundtanke, der ligger i vor Grundlov. Denne sidste søger jo nemlig hovedsagelig hele Betyggelsen i en Valgbarheds census; det er nu det System, som er udtalt i Grundloven, hvormod nærværende Lov søger Betyggelse igjennem Indskrænkningen i Valgretten, igjennem Gjenoprettelsen af Classer. Disse 2 Systemer staae saaledes i aabenbar Modstrid. Det er ikke utænkeligt — jeg behøver ikke at sige, at det ligger aldeles fjent fra mine Tanker, — at man kan ansee denne Gjenindsørelse af en Valgrets census som en Gjenindsørelse af Stænder. Den ærede Rigsdagsmand fra Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen) har allerede viist, hvorledes disse høiere beskattede og „de Andre“ vilde staae og tale, om de skulde tage Præsten med eller ikke, og betragte sig som 2 adskilte Stænder, der have særskilte Interesser. Den ærede Rigsdagsmand har fremstillet dette meget livligt og meget anskueligt. Det er imidlertid netop denne Gjenindsørelse af forskellige Valgerclasser, som jeg finder ikke at være uden Betænktheds, thi jeg tilstaaer, at jeg overhovedet ikke er for den Bei, ad hvilken man søger Betyggelse igjennem Classvalg og en Valgrets census. Imidlertid har jeg dog seet en saadan anvendt, uden at der kunde gjøres saa vigtige Indvendinger derimod, som man i Almindelighed med Grund kan gjøre imod Stæbelsen af Classer og Stænder, nemlig saaledes, naar man i selve Repræsentationen, altsaa her i selve Sogneforstanderskabet, lod Forskjellen forsvinde, saaledes at det kun fremtraadte igjennem Valgmænd. Jeg kan altsaa